

INKA: szemléletváltó informatikai fejlesztés a MÁV-csoportnál

A MÁV-csoport 2012 óta tartó átszervezésének egyik legfontosabb feladata a szakmai működés reformja. Ezt segíti a 2015 júniusában útjára indított INKA-projekt, amely hamarosan jelentős változásokat hoz a nemzeti vasúttársaság életébe. A fejlesztés részleteiről és várható hatásairól Kőrösi-Timár Tünde projektvezetővel, a MÁV Szolgáltató Központ Zrt. munkatársával beszélgettünk.

Egyre többet hallunk az Infrastruktúra- és gördülőállomány-karbantartó szoftver, valamint IT-alkalmazáskonszolidáció nevű, röviden INKA-ként emlegetett projektről, ám a vasutas munkavállalók jelentős része valószínűleg nincs tisztában e fejlesztés lényegével. Össze lehet foglalni egyszerűen, miről is van szó?

Az INKA egy, az Európai Unió Kohéziós Alapjából támogatott, nagyon összetett és komoly fejlesztés, amelyen három vállalat, a MÁV Zrt., a MÁV-START Zrt. és a MÁV Szolgáltató Központ Zrt. szakértői, valamint egy külső vállalkozó, a Hewlett-Packard Informatikai Kft. munkatársai dolgoznak. A projekt a MÁV-csoport számos munkavállalójára lesz hatással és fontos üzleti folyamatokat is érint. Maga a célkitűzés viszonylag egyszerű volt: az uniós forrás azért igényeltük, hogy vasúttársaságunk közszolgáltatási feladatainak ellátása, a pályafenntartás- és működtetés során minőségi előrelépést tehesen. A feladatok áttekintése során hamar nyilvánvalóvá vált, hogy az érintett tevékenységek jelenlegi informatikai támogatása közel sem elégséges: sok száz kisebb rendszert használunk egymással párhuzamosan, ezért ugyanazok az információk több helyen is megtalálhatók, ugyanakkor az egyes területekkel foglalkozó munkatársak sokszor nem tudnak egymásról, nem ismerik az egyes szervezeteknél zajló folyamatokat. Ez a széttagoltság nagyon nehézkessé tette olyan automatizmusok kidolgozását, ame-

lyek egy összetett feladatsor, például egy pályaműszaki beruházás, egy tervszerű és egy nem tervezett karbantartás, és mondjuk egy vágányzár együttesét időben jól tervezhetővé, mégis rugalmasan mozgathatóvá tették volna. Ráadásul a tervezés csak a beruházások egyik fontos eleme, a megfelelő műszaki és gazdasági lebonyolítás legalább ugyanilyen jelentőségű. A szervezés során rengeteg szempontot kell figyelembe venni a pályát használó üzletfelek időben történő értesítésétől a gazdaságossági szempontokig, a sikerhez pedig arra van szükség, hogy a munkaerőtől kezdve az alapanyagokon át az engedélyek beszerzéséig valamennyi belső és külső erőforrásunkat hatékonyan tudjuk használni. A cél az, hogy beruházásainkat a lehető legjobban meg tudjuk tervezni, a megvalósítás során pedig tartani tudjuk magunkat az előre meghatározott – az utazóközönség, illetve az üzleti partnerek felé is publikált – ütemtervhez. Ezen folyamatok informatikai támogatásának, egy rendszerbe integrálásának igénye hívta életre az INKA-projektet.

A MÁV-csoport számára sok újdon-ságot tartogat ez a fejlesztés. Használhatnak hasonló rendszereket más nagyvállalatok, esetleg vasúttársaságok is?

Mivel egy komplex, több területet összefogó informatikai rendszerről van szó, nem a nulláról kezdtük a fejlesztést, hanem olyan megoldást választottunk, amelyet sok nagyvállalatnál – többek között külföldi vasúttársaságoknál is – sikerrel alkalmaznak, és amely meghatározott, jól bevált, logikus és szigorú szabályok szerint működik. A műszaki folyamatok esetében ez a ZAK, a gazdasági tevékenységek esetében pedig az SAP. Nem leszünk úttörők, ám esetünkben ez egyértelműen előny. A nemzetközi példák, tapasztalatok segítenek eldönteni, hogy az új alkalmazás mely elemeit érdemes a MÁV-csoport számára tesztre szabni: mi az, amit érdemes megtartanunk a korábbi rend-

szereinkből, és mi az, amihez csak a szokásjog miatt ragaszkodunk, de használata szakmailag nem indokolható.

Rendkívül összetett, sok területet érintő fejlesztésről van tehát szó. Milyen hatása lesz ennek a vasúttársaság mindennapi életére?

Így van, ez egy összetett projekt, amelyen már most sokan dolgoznak, az eredményeként létrejövő informatikai rendszert pedig még többen – vasutas kollégáink közül több ezren – használják majd. Az új rendszer szemléletváltást és a mostaninál eltérő működési eljárásrendet hoz magával. Az egyes szakterületeken dolgozók eddig többnyire csak a saját feladataikra láttak rá, arra viszont nem, hogy tevékenységük hogyan illeszkedik a teljes folyamatba és miként befolyásolja a többi érintett kolléga munkáját. Hadd mondjak egy példát: egy pályafelújítás során a műszaki tervezéssel megbízott szakemberek eddig főként technikai oldalról közelítették a feladathoz, kevésbé látták annak gazdasági hatásait. Ez persze fordítva is igaz, a gazdasági kérdésekkel, beszerzéssel foglalkozó kollégák csak korlátozottan ismerték az adott beruházás műszaki aspektusait, azt, hogy a pénzügyi keretek konkrétan hogyan befolyásolják a projekt mérnöki kivitelezését. Az egyes területeken dolgozók emiatt általában azzal sem lehettek tisztában, hogy saját, pontos és időben teljesített, vagy éppenséggel kevésbé alapos és nem határidőre elvégzett munkájuk milyen hatással van a többi terület tevékenységére.

Jól értem, hogy az INKA-projektben megvalósuló informatikai rendszer a folyamatelvést és a szakterületek közti együttműködést erősíti, s ezzel lényegében új munkakultúrát vezet be a vasúttársaságnál?

Pontosan! A munkavállalók látni fogják a kapcsolódási pontokat, vagyis azt, hogy saját teendőik elvégzésének milyen előfeltételei

vannak, és azt is, hogy az utánuk következő munkafázisokban a kollégáknak milyen feladatokat kell ellátniuk. Az INKA keretében készülő, komplex informatikai alkalmazáscsomag egyszerre kezeli az eddig egymástól független programokat. Ide tartoznak többek között a műszaki és a gazdasági tervezést támogató rendszerek, valamint azok az alkalmazások, amelyeket a beszerzések és a projektek lebonyolítása során használnak a kollégák: a készletek, tárgyi eszközök és kapacitások kezelésére használt rendszerek, illetve a gazdasági elszámoláshoz szükséges alkalmazások.

Mit jelent majd az új rendszer bevezetése a gyakorlatban?

Röviden azt, hogy ha a munkavállaló meghatározott részfeladatokat nem végez el és bizonyos információkat nem visz be a rendszerbe, akkor a következő lépést nem lehet végrehajtani; ha pedig rossz információkat ad meg, akkor a munkafolyamat következő lépése is rossz lesz, vagyis a hiba – előbb vagy utóbb – biztosan visszaüt. A rendszer tehát pontosabb munkavégzést igényel valamennyi érintettől, és lehetővé teszi ennek ellenőrzését. Emellett biztosítja az esetleges hibák gyors feltárását is, ami a közszolgáltatás zavartalan biztosítása és az üzleti partnerek kiszolgálása szempontjából különösen fontos. Ugyanakkor a rendszer – éppen a pontosságból fakadóan – meg is könnyíti az adott

feladaton dolgozók életét, hiszen gondoskodik arról, hogy a munkafázisok elvégzéséhez szükséges információk, feltételek, eszközök időben és megfelelő módon álljanak rendelkezésre.

Ez az alkalmazáscsomag kiegészíti vagy felváltja a jelenleg használt informatikai rendszereket? Egy újabb adminisztrációs felületként kell elképzelnünk, vagy pedig a korábbiakat helyettesítő fejlesztésként?

Egyik célunk éppen az volt, hogy kiváltsuk azokat a kisebb alkalmazásokat, amelyek közel hasonló funkcióval rendelkeznek, de egymástól elszigetelten működnek. Bizonyos rendszereket megtartunk, bizonyos rendszereket pedig lecserélünk, de párhuzamosságok nem lesznek: nem kell és nem is lehet majd egymás mellett használni a régi és az új programokat. A félreértések elkerülése végett fontosnak tartom megjegyezni, hogy ez a fejlesztés nem egy újabb DMS lesz. A DMS mint iktató- és ügyvitel-támogató szoftver továbbra is használatban marad, viszont a többi érintett rendszerünkhöz hasonlóan kapcsolódni fog az SAP-hoz.

A munkatársaknak természetesen meg kell majd szokniuk az új alkalmazásokat és a használatukhoz szükséges szemléletváltást, de ez nem jelent pluszterhelést, hosszú távon pedig könnyebbé, átláthatóbbá

bá, gyorsabbá és hatékonyabbá teszi a munkavégzést. Utóbbira jó példa, hogyha egy adott információt valahol bevisznek majd a rendszerbe, akkor az adatkapcsolatoknak köszönhetően a többi érintett szervezetnek ezt már nem kell megismételnie. Ami persze a felelősséget is növeli, hiszen ha az adott információt tévesen töltik fel az adatbázisba, akkor az mindenhol tévesen fog megjelenni.

A MÁV-csoport mely vállalatait érinti a ZAK és az SAP bevezetése?

Az INKA-projekt keretében a MÁV Zrt. pályavasúti műszaki tevékenységének, valamint a MÁV és a MÁV-START gazdálkodási alapfolyamatainak informatikai támogatása valósul meg, mivel az uniós finanszírozású projektbe csak a közszolgáltatást nyújtó vállalatok kerülhetnek be. A MÁV-START gördülőállománnyal kapcsolatos műszaki tevékenységének támogatására, illetve az említett leányvállalatokra történő kiterjesztésére egy külön projektben kerül majd sor. Összességében tervezzük benni

Milyen menetrend szerint vezet be az új rendszereket?

Idén október végén lezárult a tervezési szakasz, most a megvalósításnál tartunk. A tesztelés, amely várhatóan 2016 márciusában kezdődhet el, rendkívül fontos, hiszen nem elég önmagukban az egyes komponensek megfelelő működéséről meggyőződni, azt is ellenőrizni kell, hogy folyamatként, integrált egészként is jól működik-e a rendszer. A másik fontos feladat a munkavállalók oktatása lesz, amelynek – a teszteléshez hasonlóan – június végéig kell lezárulnia. A rendszernek a tervek szerint 2016. július 1-jétől már élesben kell működnie.

Soós Botond

